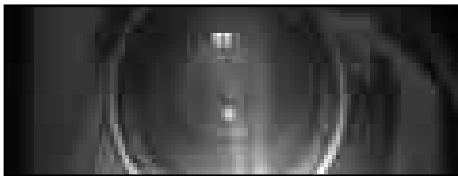

VE VÝTAHU

skoro všude

ZASTAVILI JSME NA SCHODECH str. 66

PŘILETĚLO OKNEM ...

str. 68

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo · 4

úterý · 17. června 2003

[· T R U T N O V ·]

[- DVORANA -]

Pro jaké publikum nejraději hraješ divadlo?

Pro jakékoliv.

Pavel, bude mu 10 let.

Pro dětské.

David, 10 let

Které nás poslouchá a tleská nám. Pro ty, co nás mají rádi. Nejradši hrajú pro ty, kteří tomu rozumí. Kteří pak řeknou – jo, bylo to dobré. Pro děti. Pro ty, kteří dokážou ocenit tu práci.

Jarka, Karolína, Lída, Katka, Verča, 13 let

Pro veselé – pro ty, co mají smysl pro humor.

Aby měli zájem takhle se někam podívat a aby tam neotravovali. Aby to nebyli takoví, co tomu vůbec nerozumějí, a po představení řeknou – jo, to umím.

Petra, Marta, Lenka, 12 let

Pro publikum, které naši práci ocení a kterému se naše představení líbí. A to pak poznáme podle potlesku. Zrovna naše představení je určeno spíše pro starší diváky, ale aspoň za účast tleskají všichni.

Stáňa, 13 let

Pro publikum, které není úplně chladné a zasměje se. Jinak mi je jedno, v jakém jsou věkovém rozpětí, hlavně pokud se jim to líbí a pochopí to – pak jsem ráda.

Monika, 12 let

Pro ty, kteří mě při představení poslouchají, dívají se a nedělají rámus.

Eliška, 11 let

Aby nerušili, dávali pozor a když se jich náš soubor zeptá, aby mu řekli, co se jim líbilo a co ne.

Majda, 9 let

Aby nás poslouchali a nerušili tam.

Tereza, 9 let

Pro ty, co jsou soustředění. Nerad bych, aby nás někdo rušil.

Roman, bude mu 13 let

Ráda hrajú pro ty, které to zajímá a mají trpělivost koukat se na to, i když je to delší. Ty, co to baví.

Martina, 12 let

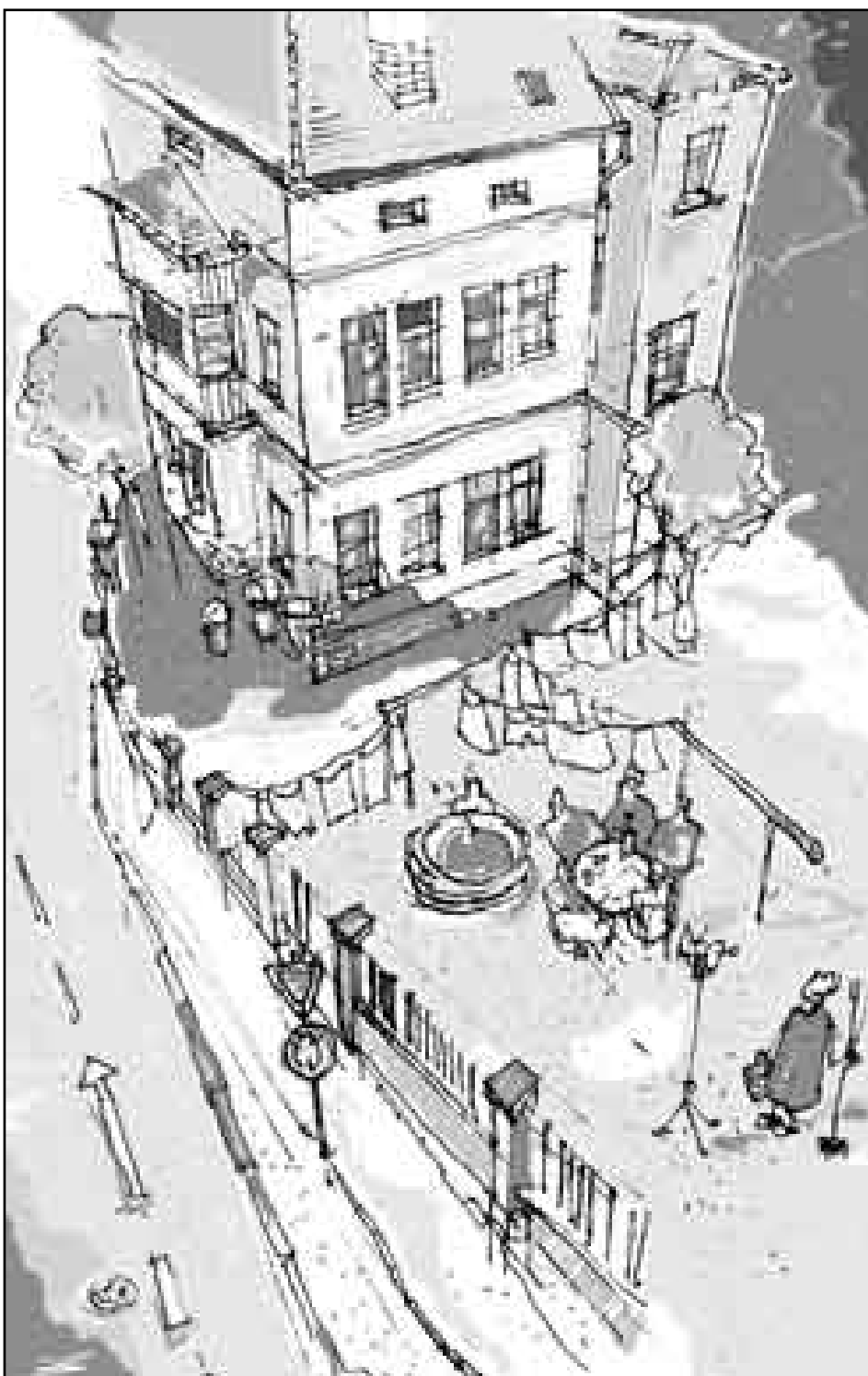
My hrajeme tu Šípkovou Růženku, tak asi pro děti. Pro dospělé to má taky půvaby.

Víťa, 17 let

Pro děti – to je nejlepší publikum. Jsou nejroztomilejší. Ale divák je divák.

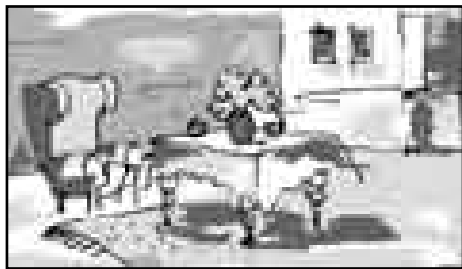
Radek, 14 let

Mně je to úplně jedno.

Láďa, 8 let

[číslo - 4]

[- SALÓN -]

Salón divadel

Včerejší debata nad včera sehranými představeními se přesunula z původně plánovaného místa na Městském úřadě do foyeru kina Vesmír. Téměř přesně ve stanovenou dobu zahájil Jakub Hulák setkání, v jehož úvodu se přítomní na krátkou dobu vrátili k jednomu ze včerejších představení. Veřejné diskuse o představeních třetího bloku se účastnilo několik zahraničních seminaristů i dva čestní hosté letošní přehlídky, paní Šárka Štembergová a Libuše Nováková.

Pondělní program Dětské scény nabídl pět inspirativních a velmi zajímavých představení, která stála za rozbor, a proto se dostavilo poměrně značné množství potenciálních diskutujících. Schéma setkání se nijak nelišilo od těch předchozích - tzn., že po představení jednotlivých vedoucích dostaly tyto dámy příležitost uvést informace o souboru a v krátkém vstupu seznámit přítomné se základními body geneze představení. Poté jedna losem pověřená skupina seminaristů přednesla závěry svého diskusního klubu, následovala zpráva z jednání lektorského sboru, kterou tentokrát prezentoval Jakub Hulák, a po jeho promluvě byla otevřena volná diskuse, moderovaná Jiřinou Lhotskou.

DdDd ZUŠ Děčín - Mause musaka

Vedoucí souboru Jana Štrbová: Předlohou představení je text nazvaný Mrtvá pýcha, který jsem objevila někdy před pěti lety. Původně na textu pracoval jiný soubor, ale takto vznikl nahrubo jen úvod celého divadelního představení, které zrálo a bylo vytvářeno jinou skupinou v průběhu posledních dvou let.

Zástupci semináře C: ocenili především hudební a rytmickou složku představení, řešení jednotlivých mizanscén a excelentní spolupráci členů souboru na jevišti. Téměř jedinou výhradou bylo ne zcela jasně čitelné nakládání s maskami, které měly v tomto případě spíše podobu jednoduchých loutek.

Lektoři: ze složitě a důkladně debaty vyplynulo, že s dětmi bylo pracováno komplexně, byly dotazeny všechny složky představení, a to především hudební, pohybová, technika řeči. Porota vyzdvihla i fakt, že ačkoliv vedoucí je muzikálně velmi založená, hudba „nepřeválcovala“ sdělení. Toto představení bylo hodnoceno v superlativech. Přesto byly nastoleny otázky, související s některými nedotaženými motivy, např. proměny hlavní postavy Lamaniho. Některé části příběhu byly zbytečně převyprávěné a přitom by bylo mnohem lepší, kdyby se odehrávaly před našima očima. To se týkalo i závěrečného kouzla, které tím pádem nevyznělo. Dále se diskutovalo o stereotypní práci s maskou. Souboru bylo doporučeno rozšířit momenty, kdy se s ní nakládá spíše jako s loutkou.

Diskuse:

- představení bylo nejen muzikální, ale i muzické

- bylo by dobře využít některých rituálních či archetypálních prvků
- masky tohoto druhu vyžadují velké pohyby a gesta, kdy se využívá toho, že vidíme nejen masku, ale i obličej herce
- byla vyzdvížena výrazová jednota díla

Přemýšláta, DDM Praha 8 - Pohádka o rybáři a rybce

Vedoucí souboru Jana Machalíková: většina dětí pracuje v dramatu od září.

Seminář: představení bylo všeobecně kladně přijato, byl vyzdvížen fakt, že si všechny děti zahrály. Velmi dobře byl nastolen princip vytváření prostředí (plavba rybáře na moři), ale bohužel dále se tímto způsobem nepracovalo důsledně. Děti hra zjevně bavila, začátek však působil propracovanějším dojmem než konec. Seminaristům dílny D poněkud vadilo, že občas splývá postava rybáře s rolí vypravěče. V krátkosti se zmínili i o loutce ryby, která byla v úvodní scéně se síti malá a později bez vysvětlení vyrostla. Na konci byla navíc odložena na jeviště, což se dalo vykládat i tak, že lekla.

Lektoři: Převažovalo kladné hodnocení. Opět bylo vyzdvíženo inscenační řešení a stylová čistota. Souboru bylo doporučeno důsledněji využívat velké pruhy látky, vytvářející prostředí (často měly spíše dekorativní charakter), a posílení divadelních principů, použitých u loutky.

Diskuse:

- byla probírána všechna již nastolená témata
- soubor by si měl vyjasnit, jestli jde o princip „hraní na divadlo“ a nebo jde o vytváření hotových divadelních obrazů

Divadlo Jesličky, ZUŠ Na Střežině - Čertova nevěsta

Vedoucí souboru Ema Zámečnicková: zdůraznila, že nikdy nepoužívá ve svých inscenacích loutky, ale chtěla, aby si děti i tento styl divadla zkusily. Úvodní část práce s textem byla společná a vzniklý materiál byl teprve použit k sestavení scénáře.

Seminář: všichni se shodli na tom, že se jim představení líbilo, dětem bylo dobře rozumět. Ve druhé části začalo být poněkud nepřehledné až překotné.

Lektoři: bylo použito sympatických výrazových prostředků, které odpovídaly možnostem dětí, ale bohužel tento materiál nevystačil až do konce inscenace. Byl oceněn nadhled a odlehčená forma i drobné nápady, které představení dotvářely. Zajímavá byla stylizace postavy čerta, ale bohužel se nevyvíjela a v důsledku toho vyzněla rozpačitě. Občas vázl temporytmus představení, avšak velmi dobře jej podpořovaly zvuky ze zákulisí.

Diskuse:

- byl dobře zvolen přístup k tomuto textu
- inscenace nedostatečně gradovala a měla rozpačitý závěr vzhledem k tomu, jak se s látkou pracovalo na začátku představení

Tak co?! ZUŠ Chlumec nad Cidlinou - Dokud nás čápi nerozdělí + Malé pohádky

(vzhledem k tomu, že obě inscenace pocházejí ze stejného „hnízda“ a mají celou řadu společných rysů, probírala se na diskusi najednou)

Vedoucí souboru Romana Hlubučková: obě skupiny pracují velmi krátkou dobu a většina jejich členů jsou nováčci. Malé pohádky začaly vznikat před Vánocemi. V představení Dokud nás čápi nerozdělí vystupovaly poměrně zkušené

společně se začátečníky.

Seminář: byly zvoleny podobné principy a z toho vyplývá, že v obou představeních byly i podobné problémy. Seminaristé se nebyli schopni sjednotit na společné výstupu, neboť mezi nimi byly dva typy diváků: jedni akceptovali způsob černého a absurdního humoru, zatímco druhí jej, zvláště v některých fázích představení, nemohli přijmout. U představení starších dětí byl diskutabilní neodůvodněný nástup dětí z hlediště, diskutující nenašli klíč výběru tohoto rámce. I ti, kteří ocenili nadhled při zpracování drobníček, se shodli, že v druhé polovině začalo představení retardovat. Mnohým nezkušeným účinkujícím bylo špatně rozumět, často nebyl čas si užít jednotlivé gagy, neboť představení rychle plynulo.

U menších dětí ocenili práci s předmětem, ale poukázali na nadměrnou popisnost a malou metaforičnost. Představení mohlo mít více akce a pohybu. Při výstupech jednotlivců nebyli ostatní „při věci“.

Lektoři: Ocenili sympatický princip práce s dětmi, to, jak na sebe umí reagovat a spolupracovat, jak jsou schopny vytvářet jednotlivé situace a rozehrávat je. Ty by však měly být dotazeny. Ne vždy se dařilo vygradovat a vypointovat jednotlivé situace, které mnohdy končily popisně. Souboru bylo doporučeno zbavit se některých nápadů, aby nebyl přetažen styl humoru, který u starších dětí fungoval jako přijatelný nadhled, zatímco u mladších dětí nikoliv.

Diskuse:

- mohlo by být zajímavé pracovat od začátku s tématem, které se objevilo až na konci představení – „dokud nás čápi nerozdělí“
- uvedení jednotlivých výstupů loutkami zajíců příliš upoutávalo pozornost a bylo by třeba je zřehlednit a vyčistit
- z Malých pohádek měli někteří pocit přemíry prostředků (např. využití marionet)

Jaká jsou představení, taková bývá diskuse – a v tomto případě byla opravdu příjemná!

Zapsal kominik Zdeněk (přepsala sekretářka Petra)

[- VE VÝTAHU -]

[-V KUCHYNI U DŘEZU-]

Všem vedoucím souborů, které vystupovaly v pondělí 16.6. 2003, jsme položili jednu stejnou otázku:

Co rozhodlo o výběru tématu a předlohy vašeho představení?

Zde jsou jejich odpovědi.

Jana Štrbová, vedoucí souboru DdDd ZUŠ Děčín
Nabídla jsem sama souboru tento příběh, protože děti samy nic nepřinesly. Zaujal je příběh, který je úplně odlišný od těch, které znají z domácího prostředí. Líbilo se jim, že nevíteji dobro, ale zlo a pak také exotické prostředí.

Jana Machalíková, vedoucí souboru Přemysláta DDM Praha 8

Měli jsme v DDM zlatou látku (zbytky tapetování z Národního divadla), bylo toho hodně a potřebovali jsme to nějak využít.

Emma Zámečnicková, vedoucí Divadlo Jesličky ZUŠ Na Střežině Hradec Králové

Sháněla jsem text pro loutkovou inscenaci a tato Kubínova pohádka je pro tyto účely ideální.

Romana Hlubučková, vedoucí souborů Tak co?! a Čtyřlístek ZUŠ Chlumec nad Cidlinou

Na začátku školního roku jsem chtěla stmelit nový kolektiv dětí. To se mi vždy velmi dobře daří přes práci s poezií. Krátké texty, které jsme vybrali pro divadelní tvar, jsou výborné pro hru, u které se ale zároveň učíme komunikovat, být spolu, spolupracovat a další důležité dovednosti.

[-VE VÝTAHU-]

[-NA KLEPADLE-]

Záznam z dětského diskusního klubu Na Nivách

Po tradiční naladovací púlhodince vyzvali Miloš a Tomáš děti ze souborů (přišel i značný počet těch, kteří hráli v minulých dnech) k diskusi o pondělních představeních. Znovu byla připomenuta pravidla pro správně vedenou diskusi. Jednoduchá a prostá: kdo chce mluvit, zvedne ruku, skočí-li někdo někomu do řeči, bude moderátorem zastaven a odročen. Budeme se všichni navzájem poslouchat. Soubor, o kterém se mluví, se sám vyjádří až jako poslední. Budeme dodržovat pořadí přihlášení. Moderátor si pamatuje pořadí přihlášených do diskuse. Už jsme psali v minulých číslech o tom, že kluci jsou skvělými moderátory. Projevilo se to i tentokrát. Diskuse byla přehledná, věcná a zajímavá. V tomto smyslu se máme od dětí ze souborů čemu učit.

A o čem se mluvilo? Často o tomtéž jako v lektorském sboru. A často též ve stejném smyslu, jak vyplývalo ze zpráv, které přinesla Věva. Posuďte sami.

Mausa musaka

Neshodli jsme se na konci – bojovníci se proměnili v mosaz nebo ve dřevo? Nastražili našeptávači na Lamaniho lest, nebo to byla opravdu jeho moc? Co bylo důkazem Lamaniho moci? Věděl Lamani, co kouzlo udělá nebo ne? Chceme to vědět, je to pro nás důležité, je to konec příběhu. Uvědomil si Lamani, že se to může stát i jemu?

Pracovalo se s loutkami nebo s maskami? Jaký je rozdíl v práci s maskou a v práci s loutkou? Jako maska fungovaly hlavy, když byly čelem k nám. Z boku už to bylo sporné, viděli jsme i obličej „vodíčů“. Bylo to ale hrozně zajímavé. Výborně fungovaly hromadné scény – zvláště ta, kdy jde opravdu o dav z mužů a žen. Líbily se i konce situací, kde masky hrály ještě i vztah k tomu, co se stalo.

Celek byl velice působivý, bylo to skvělé. Hudba, soustředění, masky...

Pohádka o rybáři a rybce

Líbilo se nám využití lidí a jednoduchost. Nejkrásnější bylo, jak rostly hradby. Proč byla rybka nejdřív malá a pak velká? V tom byl určitě záměr. Malé si nevěšiml a pak, když ji potřeboval, už byla velká. A to jak se vzdalovala, byl taky záměr.

Taky bylo dobré, že holky zvýrazňovaly babku a utlumovaly dědka.. Příběh byl známý a ty holky ho oživovaly, dávaly tam něco, co jsem nečekal. To bylo fajn.

Jedinou vadou byla artikulace rybáře. Asi měl trému, nebo se v tom necítil dobře. Byl ve všech situacích pořád stejně nešťastnej.

Taky byl trochu pro mě problém v kostýmech. Babka nebyla babka, ale rybář rybářem byl. Ty kostýmy úplně neseděly. Soubor na to odpověděl, že původně hrál zcela v civilu,

ale to k pohádce nešlo. Nakonec sladili oblečení do světlých barev. Diváci se nakonec neshodli-někomu kostýmy vadily a jiným ne. Líbila se jejich „modernost“.

Čertova nevěsta

Líbilo se nám moderní pojetí známého příběhu. Holky byly moc prima, čert možná někdy až moc. Vždy jsme věděli, kdo mluví, i když se střídaly role. To bylo skvělé. Scéna byla hodně jednoduchá a dobře fungovala. Bílá byla u sester doma, červená makové pole a černá znamenala asi dvě věci: peklo, ale taky u čerta doma. Takže tam asi byl trochu problém. Když čert čaroval, byl v červeném světle, ale nebyl v pekle. To bylo zmatené.

Konec byl otevřený, a to by v pohádce být nemělo. Věta „To jí nedaruju!“ k něčemu směřuje, ale není to pravda. Čert na konci a to nedokončení možná směřuje k tomu, pro koho se to hraje.

Zajímavá debata se rozvinula také kolem toho, zda čert potřeboval souhlas dívek k tomu, aby si dívky odnesl. Aninka (třetí dcera v pořadí) mu ho nedala a on si ji přesto odnesl. Byla to zkratka, která zaměřovala a nebo záměr? Je to důležité.

Dokud nás čápi nerozdělí

Byl to báječně roztomile podanej černej humor. Bavilo nás to, ale taky to připomínalo akademii u nás ve škole. Začátek byl hodně dobrý. Něco bylo schválně, ale něco možná ne. Spousta vtipů nám utekla, šlo to hrozně rychle. A bylo tam toho hrozně moc. Nevím, co jste chtěli říct mně, divákové. Odpočinuli jsme si.

Prasátko se nehodilo mezi ostatní loutky. Bylo to schválně?

Malé pohádky

Tady se povídalo jen chvíli, protože menší děti, které toto představení hrály, tu nebyly. Srovnávalo se s „čápy“. Některým připadalo, že malé děti kopírovaly ty větší. Soubor ale vysvětlil, že představeníčko malých dětí vzniklo dřív. Je to ale stejný humor. Vypadalo to, že malé děti některým vtipům, které hrají, zas tak moc nerozumějí. Ale třeba to tak nebylo.

Moc se líbil fór s osmou mouchou.

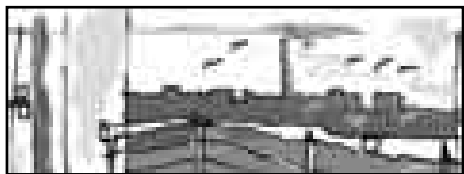
Závěrečná douška: tento zápis je seřazen tématicky, nekopíruje přesně pořadí diskutérů. Uvádí jen témata tak, jak byla nastíněna. Pro mě osobně to byla jedna z nejzajímavějších diskusí, kterých jsem se v poslední době zúčastnila. Moderátoři udrželi tah v neuvěřitelném počtu zúčastněných a neztratili nit. Díky pánové, díky všichni účastníci!

Zapsala žehlička Iva

[-VE VÝTAHU-]

[- Z TERASY -]

Loutkářské inspirace

Byla doba, kdy po loutkářských inscenacích nebylo na Dětské scéně ani vidu ani slechu. A pokud se tu a tam nějaká přece jen objevila, byla to spíše ona pověstná výjimka potvrzující pravidlo. Jenže v posledních několika letech lze zaznamenat zajímavý úkaz – někteří vedoucí neloutkářských souborů začínají objevovat možnosti, které divadlu nabízejí loutkářské postupy a principy. Po Ireně Konývkové (Za Ludmilou! a Naslouchej) a Mirkovi Slavíkovi (inscenace Andersenova Slavíka) přišla letos s „plnokrevnou“ loutkářskou inscenací také Ema Zámečnicková (Čertova nevěsta). A náznaky loutkářského přístupu lze objevit také u další „neloutkářky“ - u Jany Machalíkové (Pohádka o rybáři a rybce). Kromě toho se tyto dvě inscenace setkaly včera ještě s třemi inscenacemi dvou souborů, pro které je hra s loutkou samozřejmostí, souborů Jany Štrbové a Romany Hlubučkové.

Je to náhoda, že loutkářské citění a vidění prosakuje do dětských inscenací a často i tam, kde bychom se toho nenadáli? Jsem přesvědčen, že nikoliv. Protože loutkářské principy v celé své široké škále – od jednoduchého rozehrávání předmětů a materiálů po animaci figurální loutky – podstatným způsobem zmožňují inscenační prostředky a jsou navíc dobře dohromady s dětským divadlem. Argumenty pro tohle na první pohled možná odvážné tvrzení mně přihrály prakticky všechny inscenace včerejšího dne.

V Čertově nevěstě využívá Ema Zámečnicková loutkářských principů překvapivě suverénně. Na konkrétním materiálu ukazuje, co všechno hra s loutkou nabízí.

Na prvním místě je to odstup, brechtovská distance herce od postavy. Přímou na scéně vedle sebe divák vidí zvlášť herce a zvlášť figuru a na vlastní oči sleduje, jak se ze vztahu mezi oběma rodí dramatická osoba. Královéhradecký soubor tohoto principu využíval často a s gustem. Vzpomeňme si na to, jak zajímavé napětí vznikalo ve chvíli, kdy se figur Mařenky, Kačenky a Aninky zmocnil Čert a unášel je z makového pole do dále, a osiřelé herečky děvčátek překvapeně kvílely za paravánem.

Tohle zveřejněné „rozpolcení“ s sebou přináší také další výhodu: inscenátor ho může využít k zpřehlednění, eventuálně zvýraznění vztahu mezi vypravěčem či zprostředkovatelem příběhu a postavami. Viz např. úvod, kdy jsou tři hlavní hrdinky nejen exponovány, ale také s patřičným nadhledem komentovány. Díky tomu se mj. Emě Zámečnickové a jejímu souboru dařilo zachovat mluvní, řečový charakter Kubínovy pohádky a adekvátně, ale po svém, ho převést na jeviště.

Loutkářské postupy více než postupy činoherního divadla využívají jevištní metafory. Kubín popisuje, jak podivně se chová „veliký pták“, který přilítnul na pole, a nakonec musí dodat na vysvětlenou: „byl to čert“. V královéhradecké inscenaci stačí, když se na scéně přizná podivně se chovající černovlasý kluk v černém kostýmu a ze svých rukou - i to může být materiál, jehož oživením vznikne loutka - stylizovaným pohybem stvoří zlověstného černého ptáka. (Dokonce ani

to červené přisvěcení by k tomu konec konců být nemuselo, i když v tomto případě dobře podporuje atmosféru.)

A ještě jedna výhoda loutek mně napadá nad královéhradeckou Čertovou nevěstou. Režisér, který se rozhodne pracovat s loutkami, může bez většího problému uvést na scéně relativně nekonečné množství postav bez ohledu na počet herců, které má k dispozici. Mimochodem - škoda že čertovských satebních hostů není v Čertově nevěstě daleko víc. Těšil jsem se, že čerti v závěru přímo zaplaví scénou, čímž by závěrečný ženichův „trapas“ mohl být patřičně podtržen a umocněn.

Ema Zámečnicková dobře cítí, že hra s loutkou ovlivňuje také to, jak jsou herecky stylizovány postavy hrané činoherními prostředky, v tomto případě Čert. To byl zjevně důvod jeho výrazné, zcela nerealistické, záměrně „ujeté“ stylizace. Myslím si ale, že bude ještě třeba hledat takovou polohu (zvlášť v druhé polovině inscenace), v níž by se představitel Čerta nemusel uchýlovat k fistuli a křeči.

Královéhradecká inscenace je dobrým příkladem toho, jak hra s loutkou pomáhá dětem rozvíjet smysl pro rytmus, přesné fázování akcí, schopnost gradovat, pracovat s kontrastem a neutápět se ve zbytečných detailech (v tomto směru je ale na inscenaci ještě co dopracovávat).

Když jsem v úvodu jmenoval i pražskou Pohádku o rybáři a rybce jako příklad inscenace, kde se zčásti využívá loutkářských postupů, nemyslel jsem příliš na postavu Zlaté ryby tak, jak je zatím hrána. (Té by podle mého názoru právě větší dávka loutkářského citění pomohla. Zatím je Rybka spíše nošena, než aby se s ní a přes ní hrálo.) Myslím především na invenční, loutkářsky metaforické využívání látky, z níž akcí na scéně vzniká vše, co je k této pohádce třeba, a které dobře podporuje základní princip tohoto stále aktuálního příběhu, tedy gradaci.

Zkušená loutkářka a muzikantka Jana Štrbová připomněla v inscenaci africké pohádky **Mausa musaka**, že vedle loutky má divadlo k dispozici také masku. Její inscenace však upozornila také na to, že každý z těchto prostředků má své zákonitosti, které je třeba respektovat. Loutkové ztvárnění postavy už svým principem umožňuje odstup, zaujímání stanoviska k jejímu jednání, komentování. Postava hraná člověkem v masce v sobě a priori nese cosi rituálního, mystického, anebo na druhé straně může být prostředkem až drastické karikatury.

Tam, kde si Jana Štrbová byla vědoma, s čím v jakém okamžiku pracuje, zda s loutkou, nebo s maskou, získala inscenace na síle. K takovým zdařilým okamžikům podle mého patřila například scéna shromáždění, v níž skupina hlav fungovala jako loutky (hlavy figur trčely nad skupinou herců a herci jednali přes ně). Jiným zdařilým momentem byla situace, kdy Lamaniho mužové pochybují o moci svého vůdce, a masky se jim postupně odlupují z obličeje a za nimi se objevují nedůvěřivé výrazy herců. Stejně tak působivé je rituální vábení Imby, kterého tvoří skupina herců s bílými maskami.

V inscenaci je nemálo momentů, kdy hercům (a patrně ani inscenátorce) nebylo jasné, zda hlavy figur jsou loutkami, nebo maskami – „tak trochu“ je drželi před obličejem, ale nepřizpůsobili tomu stylizaci pohybu celého těla, a současně je „tak trochu“ animovali jako loutky. Takové momenty zákonitě působily rozpačitě a dojmem „informativně“ nahozených, náznakově demonstrováných scén. A když je touto nejednoznačností poznamenána tak klíčová scéna, jakou je kupř. situace, kdy je

Lamani přistřižen Mississim „in flagranti“, jak natahuje ruku po úplatcích, může se divák v příběhu ztratit. Neboť problém hra s maskou kontra hra s loutkou není pouze a výhradně problémem herectví. Souvisí úzce s dramaturgií a její koncepcí.

Zbylé dvě inscenace včerejšího dne byly dílem další loutkářky. Romana Hlubučková, která učí na loutkářském oddělení ZUŠ v Chlumci nad Cidlinou, byla letos na celostátní přehlídce doporučená hned se dvěma inscenacemi.

Pásmo Dokud nás čápi nerozdělí, které je dílem starší party, jejíž dvě členky známe už z úspěšné loňské Lakomé Barky, je jakýmsi recesistickým kabaretem. Většinou jde o tu více, tu méně invenčně loutkářsky pojdané nonsensové texty Jiřího Dědečka, doplněné o několik textů vlastních. Nejzajímavější jsou ta čísla, u nichž se souboru povedlo vyřešit pointu loutkářským nápadem, překvapením, kterým je text povýšen nebo obrácen naruby (úvodní Chytré prasátko, Proměny...). Jsou tu však i čísla slabá, málo nápaditá. A bohužel jich je v druhé půlce spíše více než méně, takže pásmo má sestupnou tendenci, až vyústí v závěrečnou rozvleklou, upovídávanou anekdotu o žábách očekávajících čapí nálet. Po korekci nebo spíše úplně jiném řešení volá také nemastné neslané uvádění maňasy - králíky.

I když pásmo vnímám hlavně jako kolektivní dílo souboru, jako pořad, který si skupina „stříhla“ hlavně pro vlastní pobavení, nestačí se spoléhat na to, že to „nějak“ vyjde. Jakmile se soubor s pásmem rozhodl předstoupit před diváky, jako sůl by tu bylo třeba vnějšího kritického oka. Tvořiví loutkáři mají smysl pro funkčnost každého detailu, pro metaforu, umějí pracovat s pointou, přesným timingem, temporytmem.

Druhý pořad Romany Hlubučkové, Černíkovy **Malé pohádky**, otevírá pohled do herny nejmladší skupiny loutkářského oddělení chlumecké ZUŠ. Je to ukázka, jak lze elementární hrou s předmětem a jednoduchou loutkou pomoci nejmenším dětem, které jsou ještě minimálně vybavené, aby si vyzkoušely jednoduché situace a učily se rozlišovat part vypravěče a part postav (viz např. Mouchu v kleci nebo Žízalu a kosa), nacházet podtexty, pronikat pod povrch textu (Brouk...). V práci souboru má velký význam, když se i drobné etudky začínajícího souboru sestaví do jednoduchého tvaru, a ten se předvede např. rodičům nebo spolužákům. Ale držet takovou inscenaci delší dobu a vystupovat s ní jako s „regulérním“ divadelním tvarem, je diskutabilní. I když jsou tedy Malé pohádky ukázkou vcelku adekvátně zvolených úkolů pro nejmenší děti a pěkných motivací, na celostátní přehlídce se ocitly v kontextu, který jim podle mého soudu tak docela neseděl.

Jaroslav Provozník

[- AE ΛΥΓΗΘ -]

BABIČČIN GULÁŠ

Jakýpak gulášek si dáme dnes? Inu, bude to specialitka. Totiž taková CUDNÍČKA může být docela dobrý oříšek!

V dílně I nám řekli, že je to:

- část oděvu
- nějaká konev
- používala se v 18. století jako pomůcka k nalévání vody do kotlíku, ve kterém se vařilo na otevřeném ohni
- vážně to bude něco takového prababičkovského
- co je to „cudí“?

Bára a Jana (12 let) si myslí, že je to:

- kus oblečení, asi nějaká sukně
- ale taková ta dlouhá

V dílně P jsme se dozvěděli o cudničce toto:

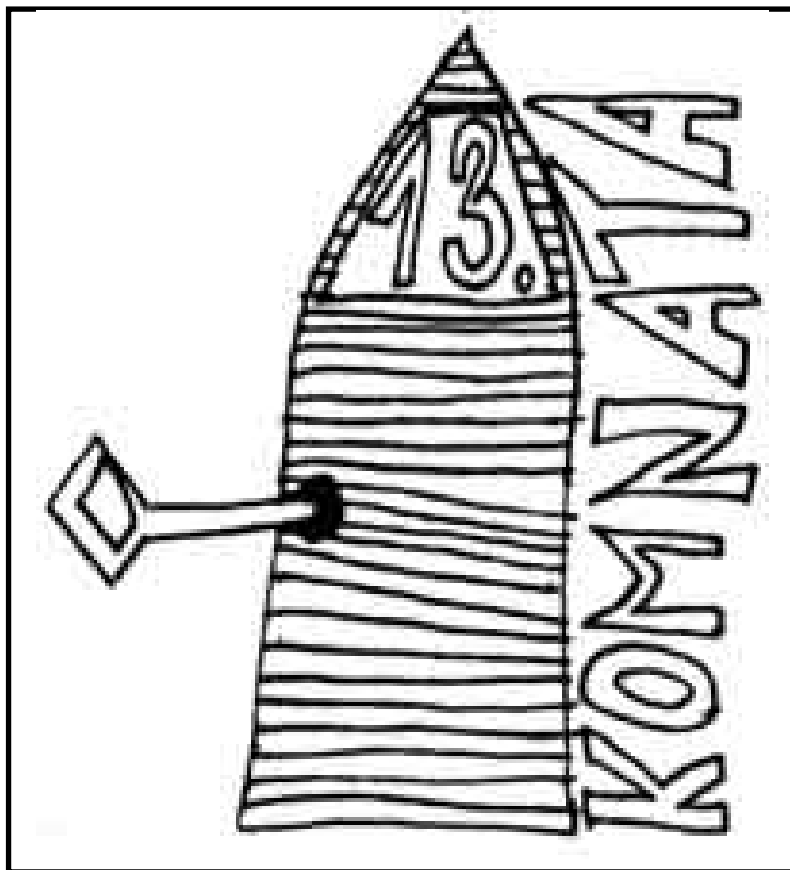
- zelenina, ale nevím jaká
- nóó, studna
- rostlina, něco zeleného, třeba dřevo

Lukáš (12 let) a David (11 let) zase řekli, že je to:

- nadávka, něco neslušného
- jako pás cudnosti
- neslušná holka

Cudnička specialitka opravdu je, ale asi byste si moc nepochutnali.

Je to vlastně nejspodnější ze spodniček, která se v dobách minulých nosila místo spodního prádla. Tentokrát jste se někteří alespoň přiblížili. Lepšíte se!!! Dnes už vám to konečně musí vyjít. Soustřed'te se a pozor, dnešní slůvko je právě zde. Co je to **KRZNO**?

KLÍČOVOU DÍRKOU

V jako Výtvarné výlety do divadla

I jako Improvizace

P jako Jevištní pohyb a pantomima

H je zase Hudba jako silné kořeny

Klíčovou dírkou jsme si včera posvítili na dílny, do kterých chodíte. Co se tam děje stejně zjistíte, jen když tam půjdete, ale třeba vás tohle povídání alespoň inspiruje.

Z DÍLNY V, aneb JAK CHUTNÁ VÝTVARKA?

Musela jsem se pořádně podívat, abych se přesvědčila, že to nejsou č e r n o š i, ale děti z dílny V. Kreslení uhlem udělalo své a černí byli prostě všude!

Stálo to za to, se ušpinit?

Jo!!! / všichni/

A jste radši čistý, nebo špinavý ?

Špinavý! / Martin, 7 a ¼ roku + Michalka, 9 let/

Čím vším jste malovali? Jaké to bylo?

My jsme malovali hnízdo, pak jsme si do něj měli lehnout a někdo nás obkreslil. Pak jsme kolem malovali vodovkama, čím se zabýváme ve volném času. A na konci křídama. Potom jsme si to zabalili a šli. Nechali jsme to eště předtím na schodišti uschnout.
/ René/

Co tě, René, bavilo nejvíc?

Jak každý dostal kousek papíru, museli jsme ho natrhat anebo zmačkat. Já jsem musel říct kamarádovi větu, co já mu chci, a on mně, a pak jsme to tak museli s tím papírem udělat, jako bysme si to chtěli říct.

I = IMPROVIZACE A RADOST

Ptá se Bulánek, odpovídá celý chumel lidu z dílny I:

Znali jste před touhle dílnou termíny, které se tu používaly. Jako třeba asociace, skupinová citlivost? Já nevím, jestli ještě něco, byla jsem jen na kousku vaší dílny.

Některý jo, některý ne. Skupinovou citlivost zrovna ne.

Jakou pro vás měla dílna atmosféru?

Úplně špičkovou. Super. Přátelské prostředí. Dala možnost rozvíjet. Všichni jsme se dali dohromady.

Cítili jste naplno hudbu? Vnímali jste ji?

Vnímali. Byla dobrá. Prostě se k tomu hodila.

TEXT PÍSNĚ DĚTÍ Z DÍLNY H

Barva

Barev je plný svět

Nesmíš nám je závidět

A kdyby jsi záviděl

Tak ne aby tě někdo viděl

Když tě někdo uvidí

Hned se rychle zastydí

Že je barev plný svět

To už bys mohl vědět

JAK VIDĚLA DÍLNU P ZPRAVODAJKA MÍŠA?

Mrtvolo, neruš!!! Tak domlouval Martin Plešek, lektor dětské dílny P, jejím účastníkům při hře Na smrt. Ta měla procvíčit jejich výraz a přesvědčivost. Nutno říci, že krev opravdu tuhla v žilách při všem tom umírání. Na druhou stranu, když je smrt výrazná, může být i zábavná, jak řekl Martin. A je pravda, že všichni zažili kupu legrace.

Další hra byla opět trošku morbidní – na vraha. Tentokrát se procvičovalo hlavně vnímání ostatních a pohyb v prostoru. Ostatně pohybu tu bylo dost a dost. I o přestávce, která měla být chvilkou pro načerpání sil, v sále vše poskakovalo, pobíhalo, předváděly se hvězdy a různé přemety a těla účastníků se ohýbala a kroutila takovým způsobem, že se málem zauzlovala. To se našťásti nestalo a malí divadelníci poté veškerou svou energii koncentrovali do nacvičování scénky. Nejprve se stali jednodlitou hmotou, která se po chvíli začala dělit na atomy. Když se pak „scukli“ zpět, ocitli se všichni na autobusové zastávce, kde na ně začalo pršet, jeden autobus projel bez zastavení, navíc je počálo auto, ale nakonec se všem podařilo nastoupit a šťastně odjet.

Od diváků, účastníků ostatních dílen, kteří se přišli podívat, se dočkali hojného potlesku, a to pro ně byla určitě ta nejlepší tečka za dílnou i jejich snažením.

Míša

CO SE ŠUŠKÁ VE PSÍ BOUDĚ?

„JUSTÝNY“ ZE ZUŠ KLECANY VÁS ZVOU!

Jestli chcete vědět, co si myslím o Trutnově, tak je to bezvadné město. I tělocvična, ve které spíme, je bezvadná. To nemluvím ani o skvělé a správné jídelně s bezvadnými kuchařkami. V divadle dávám spíš přednost opravdovému divadlu, než recitaci, a také se mi moc líbilo loutkářské představení s názvem „Dokud nás čápi nerozdělí.“ Nám se to snad povede. Hrajeme divadlo s názvem „Justýna a upíři.“

Za celý náš soubor se těším na naše diváky.

Ze souboru KOUKEJ! Vás zdraví Maruška 10 let

Možná si říkáte, kdo je to ta Justýna? Přece úplně normální holka! Tričko a boty nemá ušpiněné schválně, to se přece někdy stane. Vy jí to určitě odpustíte, ale její pečlivá matka ne. Ani jí nechce dovolit, aby chodila ven se svými kamarády. I když, jsou to vůbec její doopravdoví kamarádi? Ať je to, jak chce, důležitá je zpráva, kterou se Justýna jednoho letního dne dozví na hřbitově od šéfky party...

Z NAŠICH PELÍŠKŮ

HOP-HOP pidi Ostrov

JE TO PRO MĚ, DISCO V DOMĚ?

Tak nám to ten domeček kulturáček málem nevydržel

Důvodem se stala silná a vytrvalá hudební vichřice a nespočet neudržitelých tanečníků na parketě. Proud hudebních pecek způsobil přímo davové šílenství, které trvalo až do půl jedenácté. Na tanečních bylo vidět vyčerpání, ale nevzdali se do poslední minuty a trsali a trsali. Nezástalo však jen u tancování, ale snad všechny písně byly doprovázeny sborovým, velice hlasitým a i v angličtině dokonalým zpěvem. Například píseň *Pátá ze známého muzikálu Rebelové* nebyla přes veškerý ten zpěv skoro slyšet. Následovala *Mašinka* a spolu s ní snad ten nejdelší taneční had, který lze z živých těl vytvořit. *Reklama na ticho* způsobila ohlušující řev a *Life is life* zvedl i tu nejposlednější a nejtlínější ručku nad hlavu. Menší riziko představovalo nasazení pomalé písničky z *Titaniku*, ale ne. Parket i tehdy zůstal plný. Divadelnické děti se jednoduše nezaprou. Šťastně si bláznily a tancovaly a kdyby mohly, tak taneční dodnes. Uznání připadá Kubovi z DdDd ZUŠ Děčín, který předvedl úžasné závěrečné break - dancové vystoupení a sklídl mohutný potlesk.

Naše příležitostná zpravodajka Miša.

2. DĚTSKÝ SOUTĚŽNÍ KURZ
DEJTI PŘIVÁŽENÍ
POHĚBÍ DĚLO, ANIČ, STOLNÍ
A SCÉNÍK BERTONÁŘ
PROBLÉMY S VÝSOKOU
DETI: KALAT, RAHMSTEIN,
LAVDA, ALFRED, BELLE, H.
HARDON, KORN, P.O.D., LINKINE
MELARA KAIN, METALLICA,
RELY, SEPULTURA, KREMATORY,
WIT, KOMUNALNÍ BODAO,
MĚTĚNA DĚTI (STOMI CHISTE)
TUNKA POŘÁDANOU BYVADLOU
MIDDA MALLIČI E E L MCH
VÁROSTE BA'Z'OM' KEMRACE!
LAVA FRODO, JIČKA TANAROUA,
TOMÁŠ LEJBL A HONZA NEVELY

Takže se
na
další
Vystoupení
o Křivě Vode
Hrozný, Bina
Podpis
Třeba
A. Lektorská

„Na disko? Nikdy!“ řekl jsem si v 5. třídě.

„A tancovat s holkama? A plouzáký? Nikdy!!!!“ řekl jsem si v 7. třídě.

„Tancovat na díze s holkama? A proč bych tam jinak lezl?“ říkal jsem si v 9. třídě.

„Ona je diskoška pro soubory? No, podívám se,“ řekl jsem si ve druháku.

Podíval jsem se. A zůstal. Někdo tvrdí, že se věkem moudří. Disco jako primitivní zábava vůbec být nemusí. Vždyť záleží na vás! Hopsání s kamarády z vás discofila neudělá. Jde o to se odreagovat. Blbnout. Prostě se chovat, jak vás napadne. Zbytečně se tomu nebraňte. Není to zdravý.

Aby jste byli diskořily, nepotřebujete disco!!!

Fanda a Fanuž

!!!Stavba povolena!!!

VYBRANÁ SCHRÁNKA

Na poslední společné dílně II. a III. kategorie jsme vymysleli tyto dva příběhy, Jsou v nich slova z našich přednesových textů a z jednoho příběhu vzniklo mini představeníčko na schodech v parku.

Jsou to tato slova: DŮM, SLAVÍK, NADSÁZKA, JAKO TÁTA, NEPOSEDNÉ DĚTI, LOGIKA, MLUVÍCÍ ZAJÍC, MODRÁ TOUHA, JMÉNO!, NORBERT, LOKOMOTIVA

Adriana

Mluvicí zajíc jménem Norbert měl lokomotivu, o které si logicky myslel, že to je dům, ale byla to pouze nadsázka. Měl slavíka jménem Modrá touha, protože s neposednými dětmi spadl do modré barvy. Myslel si, že je jako táta a slavík je jeho syn.

Jakub

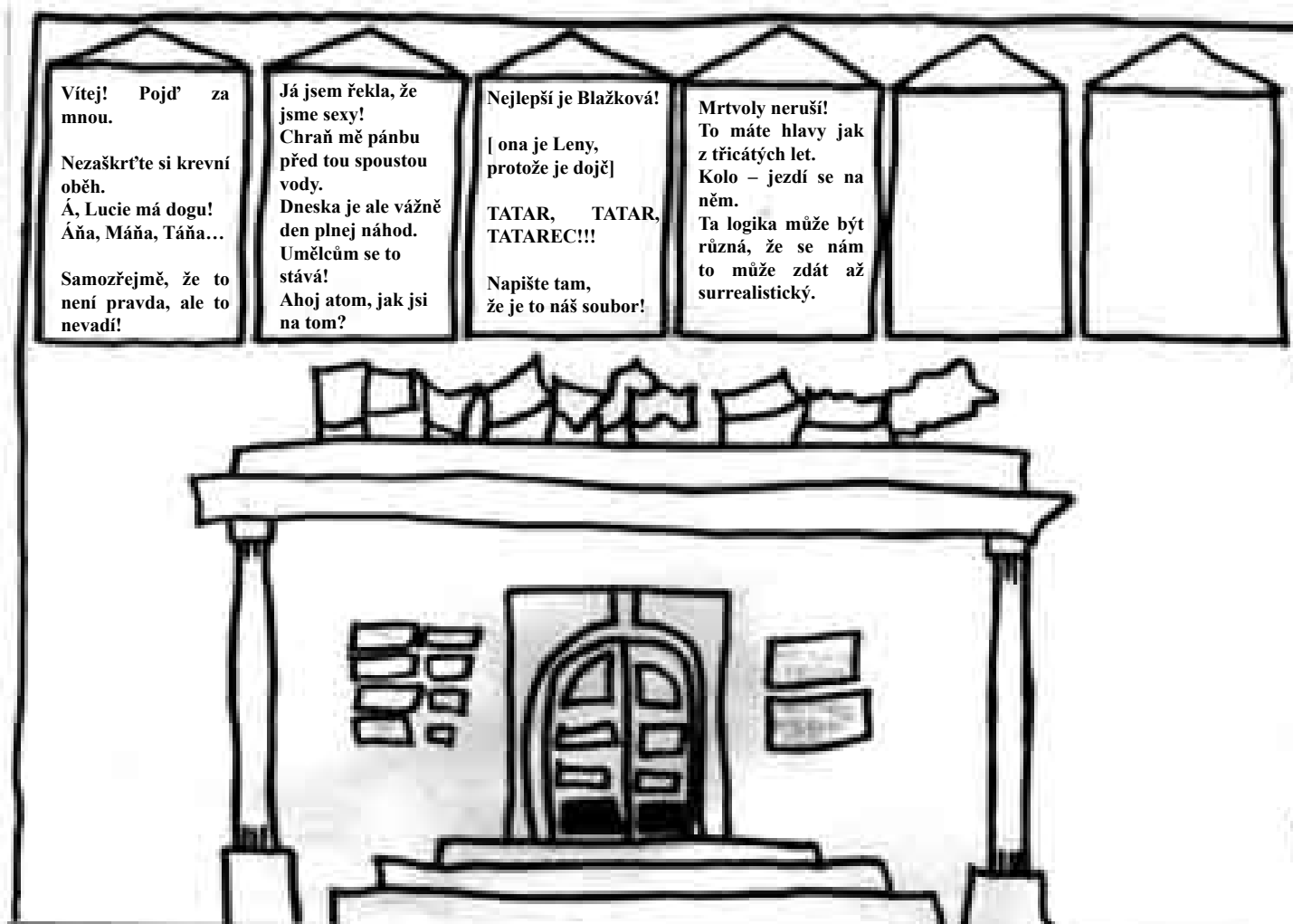
V našem domě kromě neposedných dětí žil zajíc jménem Norbert a Katčín slavík. Katčín bratr si přál (jako táta) řídit lokomotivu. Zatím řídil pouze elektrický vláček. Katka chtěla mít z Norberta logicky uvažujícího mluvícího zajíce. Bratr se nabídl, že Norberta odveze do Ameriky na univerzity svou lokomotivou. Katce by se ale stýskalo, a tak se rozhodla učít Norberta sama. Každý den se mu snažila 2 hodiny vysvětlit, jak říci slovo „máma“. Zajíc se na ni jen hloupě koukal a chroustal svou mrkvičku. Katka to nakonec vzdala a pochopila, že to byla jen nadsázka a „dětsky modrá touha.“

Anonym

p.s. Redakce se omlouvá, že přestože tento balíček textiků dostala už v neděli, uveřejnila ho až dnes. Prostě se nám to tam včera už nevešlo, tak nám to odpusťte, prosím.

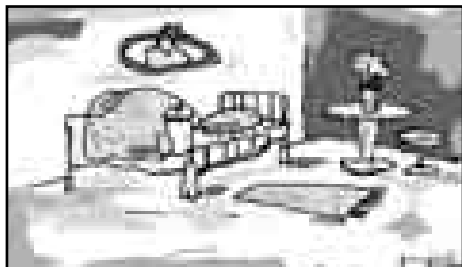
Bulánek a Otoman.

NÁŠ DŮM - NÁŠ HRAD

[- POKOJ PRO HOSTY -]

Rozhovor s Pavlem Vackem, členem poroty

Pavle, ty jsi psycholog a zároveň pedagog katedry pedagogiky. Jaké máš z hlediska těchto tvých profesí důvody zabývat se dětským divadlem?

To jsou důvody velmi zajímavé. Poznávání dětské duše může mít mnoho rovin – jedná se o situace, které běžně známe ze života, kdy je můžeme pozorovat ve škole nebo na hřišti. Projevy dětí při představeních, ať už jsou v rolích hráčů – účinkujících a nebo diváků, jsou strašně zajímavé. Dítě se tu projevuje jinak, než bych ho jinde obtížně viděl. Vlastně si tady ověřuji řadu vývojových zvláštností, o kterých učím – jestli jsou a nebo ne. Je to strašně zajímavé, protože se tady odkrývají meze a možnosti jejich tvořivosti. Ledacos o tom, co učím a vím, se mi potvrzuje a ledacos, co mám zažité, překonají. Většinou to platí u těch mladších a nebo dospívajících, že člověk už je má zaškatené a najednou oni z té škatulky vystoupí a udělají něco, co člověk nečeká. Udělají dospělý fór, nečekaně zareagují.

Máš pocit, že divadlo jim opravdu může pomoci překonat nebo vyřešit své potíže?

Bohužel tady nemáme šanci poznat jednotlivce, jejich kazuistiky, protože tady hlavně sedíme a koukáme. Nemůžeme intenzivněji komunikovat ani s vedoucími souboru, abychom si mohli povídat o výchovném dopadu působení souboru nebo o tom, co v oblasti výchovné účasti dítěte v souboru pomohla či může pomoci řešit. Ale dokážu si představit, že zejména u některých typů dětí s určitou mírou přebytečné energie, s potřebou exhibovat, předvádět se, být středem pozornosti, je divadlo – a teď řeknu škaredý psychologický pojem – divadlo jakousi kanalizací jejich ambicí a potřeb, které kdyby byly kanalizovány jiným způsobem, budou dělat problémy. Ale díky divadlu si to odreagují a je to ku prospěchu a radosti jejich i rodičů, dědečků, babiček a tetiček.

Máš pocit, že děti, které dělají divadlo, jsou něčím specifická kategorie?

Myslím si, že trošku ano. Není to reprezentativní soubor populace. Určitě tam hraje roli rodina a náhoda, ale je to specifická záležitost. U

některých je to cílené směřování, ale myslím si, že spousta dětí by dětské divadlo dělala taky, ale nedostanou šanci. Bylo by jich určitě víc, kdyby nabídka přišla ve správnou chvíli. Tím chci říct, že podobných dětí, jako jsou ty tady, je v populaci rozhodně více, ale i tak to není úplně reprezentativní obraz společnosti.

Mají možná větší potřebu být středem pozornosti... ale když sem přijde celá třída, je to spíše rozhodnutí paní učitelky, které děti přijmou.

Poznáš z představení, jestli práce s dětmi v souboru směřuje více k výchovné stránce nebo k divadlu?

Myslím si, že to není otázka Dětské scény. Tady většina představení oscilují spíše k nadprůměru. Ale pozná se to tam, kde je vidět nadměrná nedětská secvičenost. Nevíme, za jakých podmínek představení vzniklo a jaká příkoří se dětem udála, že to dospělo až k takové preciznosti, což může být taky ten případ. Nepochybně se pozná, když se děti na představení spolupodílely, protože disciplinovanost nutná k jevištnímu tvaru vytváří prostor pro radost. Je poznat, kdy se děti samy na jevišti baví. Už jsme tady měli inscenace, ze kterých evidentně vystupovala radost a měli jsme tady i takové, kde děti se trochu minuly s obsahem. Tak si myslím, že tam, kde je radost, bývá i výchovný efekt.

Liší se letošní ročník nějak od toho loňského?

Mám pocit, že nic nestíhám. Možná víc rozebíráme, nebo je toho více, ale nestíháme se ani najíst. Na hlubší shrnutí je ještě brzo.

Měl bys nějaký vzkaz pro děti a jejich vedoucí?

Snad vedoucí: dělají něco, co je velmi pomíjivého, z čeho zůstane jen pár fotek, video, nějaký záznam, ale prožitek a radost z tvorby je něco obrovského. Neumím si představit jinou oblast, kde by byl otisk vedoucího do nějaké skupiny dětí hmatatelnější. Celý proces práce od začátečního potenciálu dětí až po její konec s vystoupením, aplausem a většinou velmi spontánním přijetím, je pozitivní emoce, která každého vedoucího může potěšit na duši i na těle. Je to emočně-pozitivní zážitek, který doznívá dávno potom, co inscenace skončila. Je to o mládnutí a radosti. I když to teď třeba trochu bolí.

Rozhovor s Jiřinou Lhotskou, předsedkyní poroty

Jiřino, kdo vlastně jsi?

Jsem dluždu poroty. To jsou zároveň dobří i zlí duchové. A Jakub je dluždu organizace.

Co ti v poslední době udělalo radost?

Bližící se konec roku. A to, že jsem zase na Trutnově.

Pozoruješ nějaké rozdíly od loňska?

Ani ne. Porota, ve které pracujeme, je v podobném složení, celé zázemí funguje stejně pěkně jako loni, lidi, které jsem tady viděla před rokem a chtěla vidět, tady taky většinou jsou... jak říká moje sestra: Žádné zprávy, dobré zprávy.

Jezdíš na Dětskou scénu dlouhá léta. Máš pocit, že se nějak proměňuje?

Myslím, že když jsem k téhle oblasti přišla poprvé, tak se to sice jmenovalo dětské divadlo, ale o nějakém divadle se tehdy nedalo vůbec mluvit. Mělo to své důvody a kontexty, ve kterých se tehle obor tenkrát pohyboval, a bylo přirozené a logické, že to muselo začít nějak takhle, ale dneska ta nejlepší představení už mají rozměr a kvalitu divadelního estetického. Přesahují nejen rovinu spontánních výpovědí přirozených dětí, ale mají schopnost vyjádřit se divadelním obrazem, metaforou, estetickou kvalitou. Dříve to bylo hlavně o přirozenosti dětí. Už se dá mluvit opravdu o divadle. Pokud někdo nevnímá jako velké divadlo to, co jsme tady viděli předešlým.

Nemáš pocit, že tady trochu scházejí školní divadla?

To si nemyslím. Školní divadlo má pro mě prostor jinde, než na divadelní přehlídce. Má jinou funkci – výchovnou, didaktickou, kooperativní a patří opravdu do školy. Myslím, že těm opravdu dobrým typům školního divadla by to tady mohlo i škodit, protože jsou i směřovány pro jiné publikum: spolužáky, rodiče a těžko se po nich může chtít, aby měly hlavně rozměr divadelní.

Když jako lektorka pozoruješ jednotlivá představení, jsi pak zvědavá na to, jaký bude jeho vedoucí?

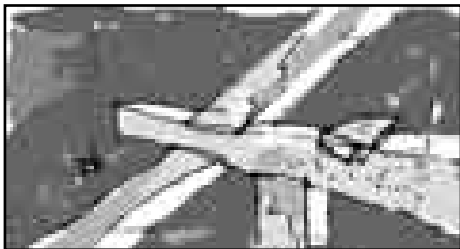
Určitě – to je stokrát potvrzená pravda, že podle představení poznáš vedoucího. Většinou bývá obrazem vedoucího...i když existují výjimky. Nemluvím o tom, jak jsou vedené děti lidsky či morálně, ale o způsobu vidění světa vedoucího. Děti můžou být často velmi tvořivé a šikovné, ale vedoucí je svým představením sváže a uzavře.

Zapsala pradelna Petra

[- VE VÝTAHU -]

[-NA PŮDĚ ZA TRÁMEM-]

Hudba jako silné koření - dílna pro děti ze souborů

Pospíchal jsem trutnovským náměstím směrem k budově Základní umělecké školy a přemítal nad tím, jak asi bude vypadat letošní hudební dílna pro děti. Na tom by nebylo nic zvláštního, a chápu, že i vy byste o tom přemýšleli! Jenže já byl na výzvědách v této dílně i loni. Vedla ji stejně jako letos Petra Svozilová, pedagog ateliéru dramatické výchovy DIFA JAMU. Přemýšlel jsem tedy o tom, v čem se ta letošní dílna bude lišit, a napadlo mě, že by se klidně mohlo stát, že se do ní přihlásí i děti, které se jako dobří holubi vrátí na místo příjemného setkání.

Do místnosti v prvním patře ZUŠ na náměstí jsem vstupoval právě ve chvíli, když lektorka řešila tentýž problém - na její otázku, zda se dílny někdo v loňském roce zúčastnil, se zvedlo asi deset rukou. Potěšen tím, že moje úvahy byly dosti přesné, jsem usedl do rohu místnosti a sledoval, jak se Petra seznamuje s celým souborem dětí ze ZŠ Třebotov. Na tomto místě si neodpustím poznámku, kterou

jsem spolkl při psaní včerejšího článku o jiné dětské dílně. Letos se povětšinou stává, že si děti ze souborů nevolí dílnu podle tématu, ale podle toho, kam se přihlásí většina jejich kolegů ze souboru. Tím se ale stává, právě tak jako v této dílně, že se všichni ochudí o možnost poznat se s jinými „dramaťáky“ (tedy dětmi, které se věnují dramatickému umění, nemyslím jen žáky literárně-dramatických oborů ZUŠ), a tato vzácná příležitost k setkávání se omezí jen na setkání s novým „učitelem“, zatímco by mohlo dojít k něčemu mnohem vzácnějšímu. Tato myšlenka není jen mým povzdechem, ale zaznamenal jsem jej minimálně od tří dalších dospělých účastníků předhlídky.

Na to, že se do hudební dílny přihlásil celý soubor, jsem přišel ve chvíli, kdy Petra Svozilová vyzvala přítomné děti, aby se domluvily na jedné písni, kterou by si společně zazpívaly. Jaké bylo mé překvapení, když domluva o společné písni trvala pouhých několik vteřin a záhy již všichni vyskočili a připomněli mi jeden z nejvýraznějších okamžiků jejich představení, tedy píseň Hejbejte se kosti moje, kterou (stejně jako na jevišti) doprovodily rytmickým a fortelným doprovodem.

Je pravda, že na dětech byla vidět únava a Petra měla nelehkou práci s tím, aby je pro jakoukoliv ze zahajovacích aktivit zcela získala. Úvodní rozhýbání do hudby bylo díky tomu poněkud rozpačité, ale počáteční nechuť se podařilo překonat. V další části si děti vybíraly z kartiček, na kterých byla napsána jednotlivá slova jako srdce, láska, divadlo, radost atd. Každý musel říct, proč si dané slovo vybral a posléze měl za úkol vymyslet nějaký verš s tímto slovem. Jelikož pro mnohé z mladších seminaristů to byl úkol poměrně náročný, všichni si své návrhy

nahlas četli a vzájemně připomínkovali. Na závěr vybrali jeden z nejvydařenějších textů a začali jej rytmizovat a posléze proměňovat v píseň. Klavír, za kterým usedla lektorka Petra, rytmický doprovod z CD přehrávače a improvizovaná melodie, již předzpívali jednotliví odvážlivci, naplnily místnost.

Po malé přestávce děti poslouchaly čtyři hudební ukázky a velmi spontánně sdílely asociace a obrazy, které je napadaly při poslechu emotivních skladeb. Po celou dobu se jim dařilo nakládat tvořivě s nabídnutým materiálem. Během čtvrté skladby však došlo k tomu, že míra jejich ochoty překonávat únavu téměř přetekla a bylo třeba tuto aktivitu přerušit. Petra vytyčila, že se k tomu schyluje a další část dílny pokračovala venku, v parku u Lesnické školy. Zde děti pokračovaly v poslouchání, jejich úkolem bylo slyšet i ty nejbližší zvuky z okolí, které se následně staly východiskem pro vytvoření jednoduchých etud - ty vznikaly ve čtyřech skupinách. Po našem návratu do učebny se jednotlivé skupiny musely dohodnout na jedné hudební ukázce, která by nejlépe podtrhovala náladu venku připravených divadelních výstupů. Po jejich předvedení do hudby se rozpoutala diskuse o tom, jak užití hudebních motivů ovlivnilo celkové vyznění výstupů a došlo i na to, že děti svoji scénku sehrály do jiné muziky, která potlačila některé motivy a naopak podtrhla či přidala jiné.

Radniční zvony ohlašovaly poledne i konec setkání, ale děti se k odchodu ještě neměly. Chtěly se totiž vrátit ještě jednou ke své písni, a tak se ještě čtvrt hodiny muzicírovalo, improvizovalo a stylově loučilo s hudební dílnou. Text písně najdete v Třinácté komnatě.

kominík Zdeněk

[-ZASTAVILI JSME NA SCHODECH-]

Tato rubrika nabízí čtenářům minirozhovory se zajímavými lidmi. Všem dotazovaným pokládáme tři stejné otázky:

1. **Hráli jste jako děti divadlo?**
2. **Proč?**
3. **Kdybyste byli dům, jaký dům byste byli?**

Jitka Buriánková, pracovnice Domu kultury Trutnov, organizátorka seminářů DS pro dospělé

1. Asi zřejmě kdysi dávno v mateřské školce.
2. Chtěly to po nás paní učitelky.
3. Chtěla bych vypadat jako Diokleciánův palác ve Splitu, abych byla v teple, blízko moře a lidi se na mě jezdili koukat.

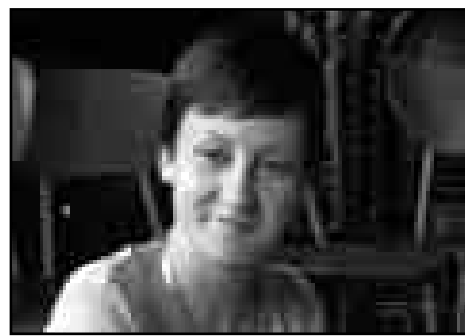
Jaroslav Provazník, vedoucí katedry výchovné dramatiky DAMU

1. Ano.
2. Protože jsme doma měli pimprdlový divadlo.
3. Faustův!

Zdeněk Fibír, pracovník Domu kultury Trutnov, fotograf Deníku Dětské scény

1. Ne.
2. To by tak ještě divadlu chybělo!
3. Malý dům.

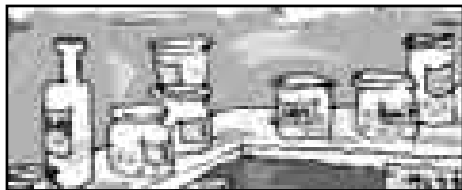

Petra Svozilová, pedagog ateliéru dramatické výchovy DIFA JAMU a vedoucí dílny pro děti HUDBA JAKO SILNÉ KOŘENÍ

1. Ehmmmm ...
2. ... protože jsem se strašně ráda předváděla.
3. Starší kamenný dům na břehu moře, s terasou a velkým schodištěm, otevřená velká okna s vlnícími záclonami, v zimě bych držela teplo a v létě chladila. Dům by nebyl prázdný.

pozn.: Fotografie z hudební dílny bude vzhledem k nedostatku místa uveřejněna až zítra.

[-SPIŽÍRNA-]

Miloš Macourek:

Láska a dělové koule

Československý spisovatel, Praha
1989

Ostrov pro šest tisíc budíků

Představte si malého modrého budíka, který ještě nikdy nebudil a nemůže se dočkat. Nemyslí na nic jiného než na zvonění, je to přirozené, má toho plnou hlavu a ptá se kdekoho, jaké to je.

Konečně si ho koupí jeden pán a natáhne ho přesně na šest hodin. To si můžete myslet, budík nespí celou noc, je jako u vyjevení, počítá minuty a představuje si tu nádhru, až spustí.

Musím budit přesně, říká si a těší ho, že uvažuje jako dospělý budík.

A už je pět hodin, už je tady za pět minut šest, ještě chvíli, budík řekne teď odkašle si a zvoní.

A zvoní jako patnáct budíků, zvoní jako golfský proud, čtyři plachetnice, devět skřivánek a čtvrt kila mraženého ovoce dohromady a je to opravdu nádhra, protože má mladý hlas, odvahu a nadšené srdce.

Ale co byste tomu řekli, najednou dostane pohlavek větší než mísa na salát.

Je z toho celý pryč, má po radosti a jak by ne, pohlavek je pohlavek, koho by to těšilo, celý den o tom přemýšlí, obrací to v hlavě, nakonec si řekne, nejspíš jsem nebudil tak docela přesně, lidé si na přesnost potrpí, a umíní si, že bude přesnější.

A vážně, v noci je celý nervózní, ráno úzkostí ani nedýchá a budí tak přesně, že přesněji to není vůbec myslitelné.

Ale co byste tomu řekli, dostane pohlavek jako houpačí křeslo.

Co to má jenom znamenat, myslí si budík, je z toho celý nesvůj, ale začíná ho to zajímat a nelze se mu divit, chce mít v té věci jasno, hrozně rád budí, dal by za to nevím co, ale pohlavky mu to kazí, a tak uvažuje a říká si:

S přesností to nesmím přehánět, pán si chce pospat, co je na tom špatného, má na to právo, budu budit o čtvrt hodiny později, a ráno budí ve čtvrt na sedm.

Ale co byste tomu řekli, dostane pohlavek jako stánek se zeleninou.

Aha, říká si budík, když budím přesně, dostanu pohlavek, když budím později, dostanu pohlavek, budu budit o něco dřív, ten pán je ranní ptáče, nevyznám se v lidech, a ráno zvoní ve tři čtvrtě na šest.

Ale co byste tomu řekli, dostane pohlavek jako sousoší dvou badatelů.

To už se budíka zmocňuje zoufalství, je mu do pláče a ze zvonění má strach. A protože se ho zmocňuje zoufalství, případně lehce na zoufalou myšlenku a rozhodne se nezvonit vůbec.

A opravdu, ráno ani nepípne, mlčí a čeká a podívejme se, nic se neděje, je klid a budík cítí, že mu spadl kámen ze srdce, a myslí si, konečně jsem na to přišel, a mne si spokojeně ručičky, ale v půl deváté dostane z ničeho nic pohlavek jako ledoborec s třemi komíny.

To víte, že toho má tak akorát, sebere se a jde po špičkách ven, jde se zkrátka podívat, je-li ještě někde na světě, takhle nešťastný budík, který rád budí, který toho má plnou hlavu a je bit, ať zvoní, nebo ne.

A vidíte, má štěstí, potká budíka, který vypadá jako on sám, má ciferník a ručičky, jenomže je celý červený.

Tak co, jak se tí budí, ptá se náš budík, který je celý modrý.

Ale, řekne červený budík, když budím přesně, dostanu pohlavek, když budím později, dostanu pohlavek, když budím dřív, dostanu pohlavek, a když nebudím vůbec, dostanu pohlavek jako ledoborec s třemi komíny.

Jak se zdá, řekne modrý budík, jsme na tom všichni stejně, svoláme budíky a porádíme se. A svolají všechny budíky na noc do parku.

A už je tady noc, na nebi svítí hvězdy, v parku je ciferník na ciferníku, šest tisíc budíků čeká, co bude, a tikání je slyšet až na náměstí.

Když se všechny budíky sejdou, řekne modrý budík: Přestaňte tikat, ať slyšíte, co řeknu. A budíky přestanou tikat, poslouchají, co řekne modrý budík, a modrý budík řekne:

Budící! Rádi budíme, co je na tom špatného, jsme přece budící. Nenecháme se pohlavkovat pro nic a za nic.

Tak jest, volají budící, máme toho plná ozubená kolečka.

Budící, řekne modrý budík, máme krásné poslání, kdo jednou zvonil, ví, že na světě není nic krásnějšího. Ale ty pohlavky to kazí. Navrhují odejít někam, kde budeme budít bez pohlavků.

Jdeme, volají budící, jaképak řeči.

A dají se do tikání a jdou a jdou, až dojdou k modrému moři, sednou na loď a plují, až doplují k ostrovu, který je právě tak pro šest tisíc budíků.

Budící, řekne modrý budík, toto je naše zaslíbená země, tady můžeme budít od rána do večera a nikoho nezbudíme.

A budící jsou dojatí, volají sláva, dají se do zvonění a zvoní bez přestání, zvoní, jak se komu zachce, takže je tu náhle, uprostřed modrého moře, malý stříbrný zvonící ostrov a je to nádherné, co vám mám povídat, je to jako mnoho golfských proudů, hejna skřivánek a plachetnic a plno mraženého ovoce dohromady.

[-Z PRACOVNY-]

Seminární třída D
Volba literární předlohy pro
dramatickou výchovu

Pracovna třídy D, jejíž lektorkou je doc. Eva Machková, teoretická dramatické výchovy a dětského divadla a pedagožka KVD DAMU Praha, se ukrývá v budově Národního domu, v místnosti hned naproti „ředitelné“. Je to útulná třídička (pro seminaristy: vzor kávička) se stoly narovnanými do čtverce, které jsou sympaticky zaplněny knihami, papíry, tužkami a pery, a mezi tím vším cinkají skleničky od ovocných šťáv a hrnky od kávy. Paní E. Machková sedí v čele, za jejími zády je na tabuli napsáno: KDO, CO, KDE, KDY a PROČ. Kolem čtverce stolu je rozesazeno dvanáct seminaristů. Na první pohled tu vládne vlídná pracovní atmosféra. Ideální prostředí pro kavárenského povaleče. Bylo mi jasné, že tu hned zdomácním – též se to rychle stalo, jelikož záhy jsem zapomněla na úlohu redaktorskou a zapojila jsem se do hovoru.

Seminární skupina je složena ze studentů středních a vysokých škol a z učitelů z praxe. Najdete tu ostřílené zkušené učitele i úplné začátečníky. Část z nich prošla kurzy výchovně dramatické - jednorázovými, celoročními, a část zná ledacos ze školy.

Práce je tu zaměřena na proces hledání výchozího textu pro dramatické lekce či

pro divadelní inscenaci. Zatím se zdá, že budou převážovat úvahy o divadelním tvaru.

Koncepce dílny vychází z časového omezení dílny. Proto Eva Machková přivezla celou sbírku textů z domova a vyžádala si místo blízko kopírky. Připravila pro výběr především kratší texty a zaměřila se na nabídku žánrově všehochuti. Ve velké krabici tak můžete najít kritické výběry pohádek (těch méně frekventovaných - bulharských, ruských, slovenských...), různá zpracování bajek (P.Šrut, O. Syrovátka), výběry lidových říkadel a textů, známé historické příběhy (v podání H. Doskočilové - Diogenes v sudu, Damoklův meč), krátké klukovské příběhy (Mikulášovy patálie, Mikulášovy prázdniny), výběry krátkých národních textů (J.Hiršal, J. Kolář - Enšpígl, Paleček).

První den dílny patřil teoretickému úvodu a práci se dvěma ukázkovými texty, na nichž E. Machková dokumentovala vše, o čem mluvila. V závěru dopoledne si seminaristé rozebrali knihy z krabice a odcházeli s tím, že mají nedělní dopoledne volné, aby si mohli texty přečíst a vybrat z nich ten, na němž budou chtít pracovat. V pondělí už měli všichni přijít s konkrétním (a namnoženým) textem a se základní rozvahou, k čemu a jak asi chtějí zvolený text použít.

Stala jsem se tedy svědkem rozvah nad texty Strašný báb, Myší svatba a Proč se

staří lidé nezabíjejí. Nemá asi příliš smyslu popisovat, co všechno seminaristé navrhovali a v jakých podobách se jim použití textu jevílo. Došlo na to, co všechno musí mít text, který se má realizovat jako divadelní představení. Řeč se točila kolem možností strukturování dramatické práce. Důležité pro mne bylo, že šlo o dialog, při němž mizely rozdíly mezi zkušeným a nezkušeným učitelem či studentem. Zvítězilo plně zaujetí tématem. Přirozeně se přecházelo od konkrétních předloh k teoretickým pracím o pohádkách či metodickým materiálům. Padaly nápady. Konkrétní případy. Kolegiální úsměvy. Tak jsem se také stala seminaristkou a byla jsem moc spokojená. Dozvěděla jsem se ledacos nového a kdykoliv jsem mohla říct, co si myslím. Neříká se tomu otevřená komunikace?

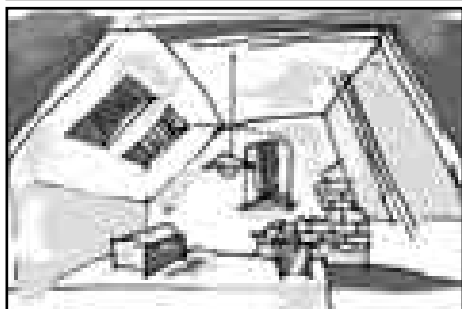
Během dne jsem se ještě snažila promluvit s některými seminaristy. Fandovi jsem položila obvyklou „neofelou“ otázku: Co ti seminář D přináší? Co je pro tebe zajímavé? A odpověď? „Nabízí mi jiný úhel pohledu na text. Nejen, jestli se mi líbí nebo ne. Začínám v něm hledat věci, které jsem v něm dříve nehledal. Ukazuje mi to, že se na text můžu dívat podle toho, co může dát dětem. Sám jsem třeba dřív poznal strukturované drama na táboře jako účastník a nic jsem o tom nevěděl. Teď bych si chtěl něco podobného zkusit vystavět.“

Děkuji paní Evě Machkové a seminaristkám D za krásné a podnětné dopoledne.

Zapsala žehlička Iva

[- Z PODKROVÍ -]

Strado a Varius

Je i není pohádkový příběh. Odehrává se v Paříži, a přece tak trochu ve snu. Je to kniha, a přece není jenom ke čtení nebo k prohlížení. Je to kniha-procházka, která vede po tenké hranici mezi skutečností a snem. Je to kniha magická, která vás do sebe vcucne jako tajemný labyrint. V soutěži Magnesia Litera udělovala porota letos poprvé cenu v kategorii knih pro děti a první laureátem se – podle mého plným právem – stala právě kniha Strado a Varius. Martina Skala, která je pod knihou podepsaná, se narodila na Malé Straně, vystudovala v Praze, v roce 1986 odešla do Paříže a dnes žije v Kalifornii se svým manželem Francoisem, synem Sašou, psem Lupem a kocourem Puškinem.

Její lehce melancholický příběh drobet staromódního, kdysi slavného houslisty Varia, působí v českém kontextu velmi zvláštně, stěží bychom mu hledali nějakého blízkého příbuzného. Snad má cosi společného s poetickými muzikantskými pohádkami anebo ještě spíš povídkami Iliji Hurníka. Snad by bylo možné najít souvislosti s bilderbuchy Petra Sise nebo Petra Nikla. Možná i s atmosférou knih Daisy Mrázkové. Ale to vše jsou jen marné pokusy pojmenovat a zařadit výjimečný umělecký čin.

„Bylo mrazivé březnové ráno. Ledový vítr hnal Pařížské poslední zbytky loňského listí. Starý houslista, kdysi slavný pod jménem Varius, zamyšleně kráčet do své oblíbené kavárny. Náhle zůstal stát jako přimražený. Tak tak že

[- DOMOVNÍ NÁSTĚNKA -]

ÚTERÝ 17. 6.

8.30 - 12.00	dílny pro děti ze souborů	
8.30 - 12.30	semináře pro dospělé	
9.00 - 11.42	4. blok vystoupení souborů – pro veřejnost	
11.45 - 13.00	oběd - soubory	
13.30 - 16.10	4. blok vystoupení souborů	
	všichni:	
13.30	Justýna a upíři (Koukej! ZUŠ Klecany)	kino
	skupina a)	
14.05 - 14.17	Ostrov pro šest tisíc budíků (Dramatický soubor ZŠ Bechyně)	ND – MS
14.30 - 14.36	Tulikráska (HOP-HOP pidi, ZUŠ Ostrov)	ND – MS
14.55 - 15.20	Živá voda (Hrozinky, ZŠ Hroznová Brno)	ZUŠ – DT
-	tj. lektorů, soubory Klatovy, LDO ZUS Český Těšín, České Budějovice	
	skupina b)	
14.05 - 14.30	Živá voda (Hrozinky, ZŠ Hroznová Brno)	ZUŠ – DT
14.48 - 14.54	Tulikráska (HOP-HOP pidi, ZUŠ Ostrov)	ND – MS
15.08 - 15.20	Ostrov pro šest tisíc budíků (Dramatický soubor ZŠ Bechyně)	ND – MS
-	tj. seminaristé, soubory Třebotv, Kroměříž	
	všichni:	
15.35	Městečko Millwill (Žeženy, Gymnázium Aš)	kino
16.30 - 17.30	diskusní klub pro seminaristy	
17.00 - 17.30	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů	ND
17.00 - 19.00	dětský diskusní klub	Nivy
17.45 - 19.00	veřejná diskuse o inscenacích 4. bloku	MÚ
20.30 - 21.50	Zápas v improvizaci (H.M.I.S a STŘE.L.I Praha)	kino

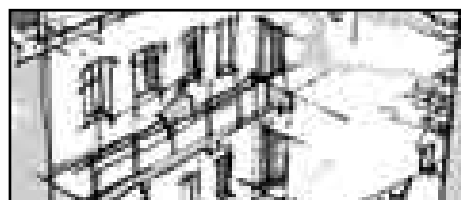
nešlápl na malé bílé vejce uprostřed chodníku. Vajíčko uprostřed Paříže, řeknete si, na tom není nic tak zvláštního! Podivuhodný byl však zvuk, který z vejce vycházel. Přesně jako by někdo tichounce ladil housle.

Varius chtěl vajíčko zvednout a dát do kapsy. Vztáhl ruku, ale vtom se vejce roztočilo jako divoká káča, začalo skákat sem tam a vzápětí se protahovalo jako kočka. Varius pozoroval ty skopičiny s ohromením. Znenadání vejce provedlo poslední salto, dopadlo na dlažbu, rozprsklo se a ze skořápky vyskočily maličké housle.

„Strado,“ představily se housle tenkým hláskem.
„Varius,“ hlesl houslista a pak si pomyslel:
„Ježíšmarjá, ony jsou mi podobné!“

(Knihu vydalo nakladatelství BRIO v Praze v roce 2002)

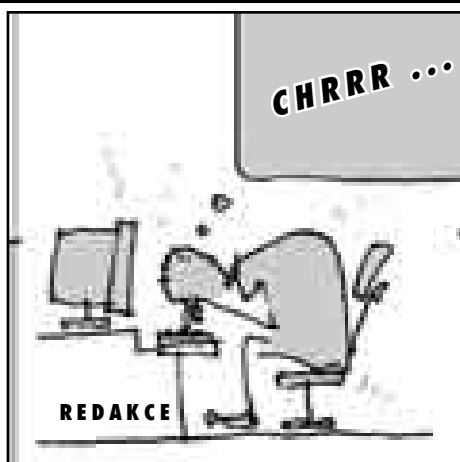
[- PŘILETĚLO OKNEM -]

Už po dvě noci nám oknem do redakce přiletěly tóny písní. V prvním případě dokonce s textem, shrnujícím naši těžkou a úmornou práci u strojů! Děkujeme proto velmi a pohoršujeme se nad nadávkami, znějícími o půl třetí v noci nahlas z okolních domů!

Zpěvu zdar!

[- PAVLAČ -]

Deník Dětské scény - Trutnov 2003. Číslo 4.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecová, Martina Tothová, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibr. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 17.6.2003 v 2:20. Vychází - 17.6.2003 ve 10.45. Náklad - 300 ks.